

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W WARSZAWIE

LWA.430.004.2018

Nr ewid. 121/2018/P/18/001/LWA

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania w 2017 r. planu finansowego
Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

Warszawa, maj 2018 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli wykonania w 2017 r. planu
finansowego Ośrodka Studiów Wschodnich
im. Marka Karpia**

Dyrektor Delegatury

Andrzej Panasiuk

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie
Andrzej Panasiuk

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes

Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 18 maja 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	5
1. Ocena ogólna	5
2. Uwagi i wnioski.....	5
III. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Ośrodka Studiów Wschodnich	6
1. Wykonanie planu przychodów i kosztów.....	6
1.1. Wykonanie planu przychodów	6
1.2. Wykonanie planu kosztów.....	6
1.3. Gospodarowanie wolnymi środkami.....	9
1.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności	9
2. Sprawozdania.....	10
V. Informacje dodatkowe.....	11

I. Wprowadzenie

Ośrodek został utworzony ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia¹ (dalej: ustawa o OSW) jako państwowa jednostka organizacyjna, nadzorowana przez Prezesa Rady Ministrów. OSW jest jednostką sektora finansów publicznych, o której mowa w art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² (dalej ustawa o finansach publicznych). Do zadań Ośrodka, wskazanych w ustawie o OSW, należy:

- 1) gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie organom władzy publicznej informacji o wydarzeniach i procesach politycznych, społecznych i gospodarczych na obszarze Europy Środkowej, Europy Wschodniej, Rosji, Półwyspu Bałkańskiego oraz Kaukazu Południowego i Azji Centralnej, a w przypadkach uzasadnionych strategicznymi interesami politycznymi lub gospodarczymi Rzeczypospolitej Polskiej również na innych obszarach;
- 2) przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych dotyczących sytuacji politycznej, społecznej i gospodarczej oraz rozwoju stosunków międzynarodowych na ww. obszarach (regionach geograficznych), współpraca z polskimi i zagranicznymi instytucjami, ośrodkami nauki i osobami fizycznymi oraz promocja polskiej myśli analitycznej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) inspirowanie, organizowanie i prowadzenie badań w zakresie wyżej określonej problematyki oraz przekazywanie ich wyników organom władzy publicznej;
- 4) organizowanie seminariów i konferencji w celu prezentowania wyników badań nad wyżej określoną problematyką; gromadzenie specjalistycznego księgozbioru i dokumentacji, organizowanie szkoleń i upowszechnianie wiedzy.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2017 r. planu finansowego Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań. Ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie i wykonanie przychodów;
- planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji;
- wykorzystanie dotacji z budżetu państwa;
- gospodarowanie wolnymi środkami;
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- analiza wykonania planu przychodów,
- analiza realizacji kosztów i wydatków majątkowych,
- analiza realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowa analiza wybranej próby kosztów i wydatków majątkowych,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³.

¹ Dz. U. Nr 173, poz. 1029.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 2077.

³ Dz.U. z 2017 r. poz. 524.

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna⁴

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2017 r. Ośrodka Studiów Wschodnich. W 2017 r. OSW zrealizował przychody ogółem w wysokości 9 743,3 tys. zł (w tym przychody z dotacji podmiotowej w wysokości 9 189,3 tys. zł) i poniósł koszty w wysokości 9 648,6 tys. zł. Ośrodek zrealizował wydatki majątkowe ze środków własnych na łączną kwotę 69,2 tys. zł.

W wyniku kontroli 13,5% poniesionych przez jednostkę kosztów stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w planie finansowym w układzie zadaniowym i w planie pracy na 2017 r.⁵

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że Ośrodek prawidłowo realizował przychody oraz gospodarował wolnymi środkami.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2017 r. z wykonania planu finansowego Ośrodka oraz sprawozdania za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁶, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁷.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego Ośrodka Studiów Wschodnich przedstawiona została w załączniku nr 2 niniejszej informacji.

2. Uwagi i wnioski

W wyniku kontroli stwierdzono przypadki naruszania regulaminu postępowania przy udzielaniu zamówień o wartości poniżej 30 tys. euro i zawieraniu umów w Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia⁸, co zdaniem NIK było efektem nieskutecznej kontroli zarządczej w tym obszarze. W związku z powyższym sformułowano wniosek dotyczący wzmocnienia nadzoru nad przestrzeganiem procedur wewnętrznych dotyczących postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości poniżej 30 tys. euro.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla oceny negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

⁵ Stanowiącym załącznik do projektu rocznego planu finansowego na 2017 r., pozytywnie zaopiniowany przez Radę OSW uchwałą nr 4/2016 r. z 22 grudnia 2016 r.

⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773).

⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766, ze zm.).

⁸ Wprowadzony zarządzeniem nr 6/2017 Dyrektora Ośrodka Studiów Wschodnich z dnia 3 kwietnia 2017 r. (*obowiązujący od 3 kwietnia 2017 r.*).

III. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Ośrodka Studiów Wschodnich

1. Wykonanie planu przychodów i kosztów

1.1. Wykonanie planu przychodów

Zaplanowane na 2017 r. przychody w wysokości 9 770,7 tys. zł wykonano w 99,7% (9 743,3 tys. zł). Wykonane przychody były wyższe od zrealizowanych w 2016 r. (9 313,6 tys. zł) o 429,7 tys. zł, tj. o 4,6%.

Źródłami przychodów były:

- dotacja podmiotowa – 9 189,3 tys. zł, tj. 99,8 % planu (9 205,0 tys. zł) i 107% wykonania z 2016 r. (9 121,7 tys. zł);
- przychody z prowadzonej działalności (wpływy z usług) – 136,6 tys. zł, tj. 100 % planu i 165,6% wykonania z 2016 r. (82,5 tys. zł);
- pozostałe przychody – 417,4 tys. zł, tj. 97,3% planu i 381,5% wykonania w 2016 r. (109,4 tys. zł).

Wzrost przychodów z prowadzonej działalności (wpływy z usług) w 2017 r. w porównaniu do 2016 r. (wzrost o 65,6%) wynikał głównie z podpisania we wrześniu 2016 r. dwóch umów z Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. oraz Operatorem Gazociągów Przesyłowych Gaz System S.A. na przygotowanie i dostarczanie „Biuletynu Gazowego OSW” w okresie od września 2016 r. do grudnia 2017 r. Przychód z tego tytułu w 2017 r. wyniósł 115 tys. zł.

Główną przyczyną wzrostu w 2017 r. pozostałych przychodów w porównaniu do 2016 r. był udział OSW w konsorcjum badawczym pn. „The EU and Eastern Partnership Countries: An Inside-out Analysis and Strategic Assessment”. Planowane przychody z tytułu realizacji zadań w ramach konsorcjum wynosiły 381,6 tys. zł, a ich wykonanie wyniosło 369,2 tys. zł.

Niewykorzystane w 2017 r. przychody z dotacji podmiotowej w wysokości 15,7 tys. zł (0,2% przychodów z tej dotacji) zostały zwrócone w wymaganym terminie na rachunek bankowy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Główną przyczyną niewydatkowania środków było niedokonanie części zakupów materiałów źródłowych – elektronicznych dostępu do źródeł informacji (12,0 tys. zł).

W latach 2014-2017 nastąpił nieznaczny wzrost wysokości dotacji podmiotowej dla OSW, z poziomu 9 079,9 tys. zł w 2014 r. do 9 189,3 tys. zł w 2017 r., tj. o 1,2%. W tym samym okresie nastąpił również istotny wzrost przychodów z prowadzonej działalności, z 17,9 tys. zł w 2014 r. do 87,0 tys. zł w 2015 r. i 82,5 tys. zł w 2016 r. oraz 136,6 tys. zł w 2017 r., tj. o 663%.

Stan należności na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosił 0,98 tys. zł. Dotyczyły one kaucji za dzierżawę miejsc parkingowych (0,85 tys. zł) i kaucji za butle (0,13 tys. zł). W 2017 r. nie wystąpiły należności przeterminowane. Dyrektor OSW nie umarzał, nie odraczał i nie rozkładał na raty należności.

1.2. Wykonanie planu kosztów

Plan finansowy OSW na 2017 r. obejmował koszty w kwocie 9 687,0 tys. zł, zaś po zmianach koszty te zaplanowano w kwocie ogółem 9 756,0 tys. zł. W 2017 r. koszty wykonano w kwocie 9 648,6 tys. zł, tj. 98,9% planu. Wykonanie kosztów było wyższe o 385,8 tys. zł, tj. o 4,2% niż w 2016 r. (9 262,8 tys. zł). Wynikało to m.in. z wyższych kosztów⁹:

- wynagrodzeń bezosobowych (o 143,6 tys. zł, tj. o 77,7%); wzrost kosztów wynagrodzeń bezosobowych wynikał głównie z nawiązania współpracy na podstawie umowy zlecenia na przygotowywanie ekspertyz oraz udzielanie konsultacji z zakresu sytuacji bezpieczeństwa wewnętrznego w Europie wschodniej oraz na podstawie umów o dzieło: na przygotowanie dwóch

⁹ Przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów w innych pozycjach kosztów (materiały i energia, usługi obce) w kwocie łącznej: 97 tys. zł.

ekspertyz „Aktualna sytuacja społeczno-ekonomiczna w Łatgalii (Łotwa)...” oraz „Rosyjskojęzyczni na Łotwie i w Estonii - aspekty polityczne, społeczne i ekonomiczne) łącznie 22 tys. oraz opracowanie i przygotowanie Instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz Instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwum zakładowego – łącznie 3,5 tys. zł, zaprojektowanie i wykonanie oświetlenia w sekretariacie OSW – łącznie 4,4 tys. zł;

- pozostałych kosztów funkcjonowania (o 133 tys. zł, tj. o 23,0%)¹⁰;
- amortyzacji (o 75,8 tys. zł, tj. o 35,2%);
- podatków i opłat (o 42 tys. zł, tj. o 188,3%);
- świadczeń na rzecz osób fizycznych (o 27 tys. zł, tj. o 306,8%); wzrost wykonania roku 2017 w stosunku do roku 2016 wynikał przede wszystkim ze zmiany prezentacji kosztów związanych z dojazdami i noclegami gości w wysokości 31,8 tys. zł, które ujęte były w paragrafie 430 (usługi obce), a zostały przeniesione do paragrafu 303 (różne wydatki na rzecz osób fizycznych).

Ośrodek zrealizował wydatki majątkowe ze środków własnych na łączną kwotę 69,2 tys. zł.

Zobowiązania za 2017 r. wynosiły 44,97 tys. zł, w tym zobowiązania z tytułu dostaw w łącznej kwocie 2,4 tys. zł¹¹ i pozostałe zobowiązania w łącznej kwocie 42,5 tys. zł¹². Nie stwierdzono zobowiązań wymagalnych.

Zarówno w planie finansowym na 2017 r., jak i w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego Ośrodka koszty ogółem zostały zaplanowane jako koszty funkcjonowania bez podziału na: koszty administracyjne, koszty wykonania zadań i koszty pozostałe. Zgodnie z dokonaniem przez Ośrodek na potrzeby kontroli podziałem kosztów w latach 2016 i 2017 wyniosły one: 2 876,8 tys. zł – koszty administracyjne oraz 6 381,1 tys. zł – koszty realizacji zadań w 2016 r., a w roku 2017: 2 911,6 tys. zł i 6 736,9 tys. zł. Oznacza to większą dynamikę wzrostu kosztów realizacji zadań (o 5,5%) niż kosztów administracyjnych (o 1,2%).

Badaniem szczegółowym poniesionych kosztów/wydatków bieżących pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto 122 wydatki na kwotę 1 244,0 tys. zł (67 dowodów księgowych wylosowanych drogą losową z zastosowaniem metody MUS¹³ na kwotę 1 075,4 tys. zł i 55 dowodów dobranych w sposób celowy na kwotę 168,6 tys. zł), co stanowiło 12,9% wydatków/kosztów bieżących ogółem (9 648,6 tys. zł) i 33,3% podlegających badaniu wydatków/kosztów bieżących (tj. kosztów z wyłączeniem amortyzacji i kosztów wynagrodzeń 3 947,1 tys. zł).

W ramach powyższego badania kontrolą objęto dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego przeprowadzone w 2016 r. na łączną kwotę 684,0 tys. zł (skutkujące wydatkami w 2017 r. na łączną kwotę 161,5 tys. zł¹⁴), tj. zapewnienie świadczenia usług dla potrzeb OSW w zakresie sprzedaży biletów na krajowe i zagraniczne pasażerskie przewozy lotnicze, przewozy kolejowe oraz sprzedaży polis ubezpieczeniowych dla

¹⁰ Zmiany wynikały ze zmiany klasyfikacji budżetowej w zakresie zakupu środków żywności – zwiększenia o 19,7 tys. zł, które wynikało z przesunięcia zakupu środków żywności na potrzeby sekretariatu z paragrafu 421 (zakup materiałów i wyposażenia) i zwiększenia kosztów delegacji zagranicznych (m.in. konieczność odbycia dodatkowych delegacji do Berlina i Brukseli w związku z sytuacją powyborską w Niemczech oraz debatą nad przyszłością UE).

¹¹ W tym: faktura Konsalnet Alarm sp. z o.o. na kwotę 0,25 tys. zł. za monitoring obiektu w grudniu, faktura Lux Med. sp. z o.o. na kwotę 0,4 tys. zł za badania okresowe, faktura Orange Polska SA na kwotę 0,7 tys. zł. za usługi telekomunikacyjne, faktura RWE Polska SA na kwotę 0,15 tys. zł za energię, faktura Ele Taxi Warszawa sp. z o.o. sp.k. na kwotę 0,5 tys. zł. za usługi taxi w miesiącu grudniu, faktura od Agencji Podróży Transer na kwotę 0,14 tys. zł. za polisę ubezpieczeniową, faktura Shutterstock Images LLC na kwotę 0,2 tys. zł za fotografie na okładki publikacji OSW.

¹² W tym: zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych 7 543,00 zł (podatek naliczony za IV kwartał 2017 r.), dostawy niefakturowane kwota 8,3 tys. zł, wartości zaksięgowane w koszty 2017 r. zafakturowane w 2018 r. (m.in. rozliczenie dostaw wody i ciepła, energii elektrycznej, usługi pocztowe), niewykorzystana dotacja za 2017 r. kwota 15,7 tys. zł – zwrot KPRM, kwota 2,0 tys. zł kwota widniejąca jako mylna wpłata z 2013 r. do wyksięgowania w 2018 r., Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych kwota 9,0 tys. zł.

¹³ Wylosowano próbę 148 dowodów (47,8% populacji) o wartości 1 341,5 tys. zł.

¹⁴ Zakończenie realizacji umów przypada odpowiednio na 2018 i 2020 r.

pracowników odbywających podróże służbowe o wartości 480,0 tys. zł (kwota wydatku w 2017 r. – 156,4 tys. zł), najem dwóch samochodów osobowych na potrzeby OSW o wartości 204,0 tys. zł (kwota wydatku w 2017 r. to 51,0 tys. zł) oraz 93 postępowania o łącznej wartości 810,2 tys. zł, wyłączone ze stosowania przepisów ustawy Pzp, w odniesieniu do których zbadano również prawidłowość tego wyłączenia.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na naruszeniu regulaminu postępowania przy udzielaniu zamówień o wartości poniżej 30 tys. euro i zawieraniu umów w Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpią dotyczące:

- nieoszacowania lub nieudokumentowania oszacowania z należytą starannością wartości 12 zamówień o łącznej wartości 276,7 tys. zł, co było niezgodne z § 3 pkt 1 oraz § 5 pkt 6 regulaminu;
- wyboru wykonawców dwóch zamówień o łącznej wartości 48,3 tys. zł (obejmujących: zakup mebli na potrzeby OSW, w tym wyposażenie saloniku za łączną kwotę 35,6 tys. zł, FV/178/12/2017 r. z 20 grudnia 2017 r. na 26 683,57 zł oraz faktura zaliczkowa na 8,9 tys. zł. oraz usługę hotelowo-gastronomiczną związaną z naradą kierownictwa w Pałac Żelechów Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowe; FV Z/1021/12/2017, kwota 12,7 tys. zł – w sposób niezgodny z wymogami określonymi § 5 pkt 2 ppkt 1–4 regulaminu;
- niezawarcia dla czterech zamówień o łącznej wartości 85,5 tys. zł umów w formie pisemnej, co było niezgodne z § 6 pkt. 1 regulaminu.

Zdaniem NIK, wystąpienie powyższych nieprawidłowości spowodowane było nieskuteczną kontrolą zarządczą w tym obszarze.

W wyniku kontroli stwierdzono również, że w przyjętych w Ośrodku zasadach (polityce) rachunkowości¹⁵ nie określono struktury, wzajemnych powiązań zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, nie podano wykazu procedur lub funkcji programów księgowych wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz nie określono wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji. Zarządzenie, zmieniające zarządzenie w sprawie określenia zasad (polityki) rachunkowości dla Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpią i zawierające ww. elementy zostało wydane 23 marca 2018 r.

Badaniem objęto wydatki majątkowe na łączną kwotę 69,2 tys. zł (100% kosztów/wydatków majątkowych poniesionych w 2017 r.), w tym na zakup: klimatyzatora FUJITSU do serwerowni za kwotę 6,8 tys. zł, wykorzystywanego do utrzymania właściwych warunków dla użytkowanych przez OSW serwerów; licencji do dwóch urządzeń FortiGate 100D (zintegrowany system bezpieczeństwa dostarczający funkcjonalności: firewall, VPN, antywirus, IPS (ochrona przed atakami), filtrowanie treści WWW, ochrona przed spamem, DLP (ochrona przed wyciekami informacji poufnej), kontrola aplikacji, optymalizacja pasma, kontroler sieci bezprzewodowych, mocne uwierzytelnianie za kwotę 29,8 tys. zł, pełniących kluczowe zadania w sferze bezpieczeństwa sieci OSW, tj. zapewnienie aktualizacji oprogramowania, aktualizację sygnatur antywirusowych, antyspamowych, wsparcie techniczne producenta i serwis gwarancyjny urządzeń przez kolejne trzy lata; serwera HPE ProLiant ML350 za kwotę 32,6 tys. zł dla zapewnienia ciągłości pracy baz OSW. Wszystkie wydatki zrealizowane zostały w sposób legalny, celowy i gospodarny oraz zostały rzetelnie udokumentowane.

Główne koszty rodzajowe poniesiono w 2017 r. na:

- wynagrodzenia osobowe pracowników – 5 173,5 tys. zł,
- składki na ubezpieczenia społeczne – 850,3 tys. zł,
- podróże służbowe zagraniczne – 377,8 tys. zł,
- wynagrodzenia bezosobowe – 328,4 tys. zł.

¹⁵ Wprowadzonej zarządzeniem nr 11/2016 Dyrektora Ośrodka z 28 października 2016 r.

1.3. Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych na początek roku 2017 wynosił 616,3 tys. zł, a na koniec roku 301,0 tys. zł (48,8% stanu na początek roku), w tym 224,0 tys. zł stanowiły środki własne oddane w depozyt Ministra Finansów. Średni stan środków z 12 miesięcy w badanym roku wynosił 149,8 tys. zł. W 2017 r. Ośrodek nie zaciągał kredytów i nie udzielał poręczeń.

W 2017 r. OSW lokował wolne środki własne w formie depozytu overnight'u Ministra Finansów, zgodnie z rozporządzeniem z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie¹⁶, uzyskując z tego tytułu odsetki w kwocie 0,8 tys. zł. Środki uzyskane z budżetu państwa znajdowały się na nieoprocentowanym rachunku bankowym prowadzonym przez Bank Gospodarstwa Krajowego, zgodnie z art. 196 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Środki, które przekazywane są w depozyt Ministra Finansów stanowią zabezpieczenie płatności związanych z pokrywaniem wydatków własnych Ośrodka. Nie stwierdzono regulowania zobowiązań po terminie w sytuacji, gdy OSW miało środki w depozycie. Lokowanie wolnych środków w depozyt nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji zadań określonych w ustawie.

1.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W 2017 r. Ośrodek zrealizował następujące zadania:

- opracował 625 analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych, w tym wydał 42 numery periodycznego „Biuletynu OSW” (zawierające łącznie 168 analiz), 29 monograficznych „Komentarzy OSW”, 24 numery periodycznego „Biuletynu Gazowego OSW” (zawierające łącznie 107 analiz), 16 numerów periodycznego „Monitora OSW – Wybory w Niemczech”, sześć numerów periodycznego Monitora sytuacji gospodarczej w Rosji, sześć numerów periodycznego Monitora reform na Ukrainie;
- przygotował (z własnej inicjatywy) 191 notatek informacyjnych na potrzeby Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Kancelarii Prezydenta RP, Sejmu RP, Senatu RP, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Rozwoju oraz służb bezpieczeństwa państwa oraz 79 materiałów analitycznych zleconych przez organy władzy publicznej, w tym: KPRM, Kancelarię Prezydenta RP, Sejm, MSZ, MON, MR, Urząd ds. Cudzoziemców, Ministerstwa Energii, oraz służby bezpieczeństwa państwa;
- przekazywał wiedzę ekspercką organom władzy publicznej na tematycznych spotkaniach i briefingach (w tym dla przedstawicieli KPRM, KPRP, MSZ, MON, MF, BBN i.in.) oraz w ramach bieżących kontaktów roboczych (przygotowano np. pogłębioną ekspertyzę „Wizerunek Polski i stosunki z państwami Europy Środkowej w XX wieku” pod kątem realizacji za granicą programu wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2021, a następnie przedstawiono ją na posiedzeniu Międzyresortowego Zespołu ds. *Promocji Polski za granicą*); przedstawiciele OSW uczestniczyli w pracach MON nad raportem końcowym Strategicznego przeglądu obronnego (SPO), międzyresortowych pracach dotyczących środków aktywnych, zagrożeń hybrydowych i wojny informacyjnej; OSW uczestniczył w opracowaniu przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa comiesięcznego „Monitora Bezpieczeństwa Granicy Wschodniej RP – Zewnętrznej Granicy UE”;
- współpracował z polskimi i zagranicznymi instytucjami, ośrodkami nauki i osobami fizycznymi oraz promował polską myśl analityczną poza granicami RP, publikując większości swoich materiałów również w języku angielskim (159 opracowań);
- inspirował, organizował i prowadził badania, w wyniku których powstały 23 opracowania książkowe z serii „Prace OSW”, „Raport OSW” oraz „Punkt widzenia OSW”¹⁷;

¹⁶ Dz. U. z 2014 r. poz. 1864.

¹⁷ W ramach realizacji zadania: Inspirowanie, organizowanie i prowadzenie badań w zakresie problematyki określonej w art. 2 pkt 1 *Ustawy o OSW* oraz przekazywanie ich wyników organom władzy publicznej.

- uczestniczył w międzynarodowym konsorcjum badawczym *The EU and Eastern Partnership Countries - An Inside-Out Analysis and Strategie Assessment*;
- zwiększył zbiory biblioteczne OSW o 101 pozycji do 6 167 woluminów,
- organizował briefingi dla przedstawicieli administracji państwowej RP oraz szkolenia; a także seminaria i konferencje w celu prezentowania wyników badań, w tym m.in.: dyskusję ekspercką nt. procesu transformacji Ukrainy, seminarium na temat promocji i wsparcia procesu rozszerzenia UE na Bałkanach Zachodnich, doroczne seminarium w ramach współpracy z niemieckim ośrodkiem SWP, poświęcone Rosji, Ukrainie i Białorusi w kontekście relacji z UE, spotkanie z sekretarzem Narodowej Rady Bezpieczeństwa Gruzji, seminarium polsko-japońskie nt. polityki zagranicznej Rosji wraz ze Slavic Research Center Hokkaido University, seminarium z Fundacją Gajdara nt. transformacji gospodarczej Rosji. Ekspertki OSW dzielili się swoją wiedzą z uczestnikami licznych konferencji krajowych i międzynarodowych¹⁸.

Wszystkie ww. działania służyły realizacji zadań Ośrodka, określonych w ustawie o OSW.

W OSW nie opracowano planu rzeczowo-finansowego na 2017 r. natomiast sporządzono następujące plany:

- plan pracy,
- plan finansowy w układzie memoriałowym,
- plan finansowy w układzie zadaniowym na lata 2017–2019,
- projekt planu finansowego w układzie do budżetu państwa w układzie memoriałowym i kasowym,
- wewnętrzny plan finansowy z podziałem na dysponentów środków budżetowych na rok 2017 z uwzględnieniem podziału na paragrafy klasyfikacji budżetowej.

Zgodnie z planem finansowym w układzie zadaniowym na 2017 r, w ramach funkcji 1 – *Zarządzanie państwem* OSW realizował zadanie: 1.3 – *Obsługa merytoryczna i kancelaryjno-biurowa Prezesa Rady Ministrów, Rady Ministrów i członków Rady Ministrów*, podzadanie: *Obsługa i koordynacja prac rządu* i działanie: *Przygotowywanie i pozyskiwanie informacji, analiz oraz dokumentów i propozycji decyzji o charakterze strategicznym*, których celem było: *Dostarczanie wysokiej jakości informacji, analiz oraz propozycji decyzji o charakterze strategicznym*. Dla oceny stopnia realizacji zadania, podzadania i działania w 2017 r. przyjęto miernik: „*Odsetek osób oceniających jakość przygotowywanych informacji i analiz na co najmniej 3 punkty w czterostopniowej skali ocen*”, o wartości co najmniej 70%. Miernik został zrealizowany w 100% (wszyscy ankietowani, którzy udzielili odpowiedzi, ocenili jakość przygotowywanych informacji i analiz na co najmniej 3 punkty). Osiągnięcie zakładanej wielkości miernika oceniano na podstawie ankiet wypełnianych przez odbiorców informacji opracowywanych przez OSW, uwzględniających: terminowość realizacji zleceń, poprawność językową materiałów, komunikację z Ośrodkiem, aktywność Ośrodka we wzajemnych kontaktach z KPRM, Kancelarią Prezydenta RP, ministerstwem.

2. Sprawozdania

Kontrola prawidłowości sporządzania następujących sprawozdań za 2017 r.:

- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej,
- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym Rb-BZ2 oraz
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)

wykazała, że kwoty ujęte w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym..

¹⁸ Takich jak m.in. Forum Ekonomiczne w Krynicy (IX 2017), Europejski Kongres Gospodarczy w Katowicach (V 2017), Wschodni Kongres Gospodarczy w Białymstoku (IX 2017).

V. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne zostało skierowane do kierownika kontrolowanej jednostki w dniu 23 kwietnia 2018 r. W dniu 17 maja 2018 r. kierownik jednostki kontrolowanej przekazał informację o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych. Z udzielonej odpowiedzi wynika, że wszystkie wnioski zostały przyjęte do realizacji.

Załączniki

Załącznik 1. Wykonanie planu finansowego Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

Tabela 1. Wykonanie planu finansowego Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

Lp.	Wyszczególnienie	2016		2017		4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwową osobę prawną									
1.	Gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie organom władzy publicznej informacji o istotnych wydarzeniach i procesach politycznych społecznych i gospodarczych na obszarze Europy Środkowej, Europy Wschodniej, Rosji, Półwyspu Bałkańskiego oraz Kaukazu Południowego i Azji Centralnej, a w przypadkach uzasadnionych strategicznymi interesami politycznymi lub gospodarczymi Rzeczypospolitej Polskiej również na innych obszarach.	9 262,8	9 687,0	9 756,0	9 648,6	104,5	104,2	99,6	98,9
Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I.	Stan środków pieniężnych na początek roku	143,3	173,0	161,5	616,3	120,7	430,1	356,2	381,6
1.	Zobowiązania	17,8	20,0	34,0	34,0	112,3	191,0	170,0	100,0
II.	Przychody ogółem	9 313,6	9 687,0	9 770,7	9 743,3	104,0	104,6	100,6	99,7
1.	Przychody z prowadzonej działalności (wpływ z usług)	82,5	100,0	136,6	136,6	121,2	165,6	136,6	100,0
2.	Dotacja z budżetu państwa	9 121,7	9 205,0	9 205,0	9 189,3	100,9	100,7	99,8	99,8
3.	Pozostałe przychody, z tego:	109,4	382,0	429,1	417,4	349,1	381,5	109,3	97,3
3.1.	Odsetki od depozytów u Ministra Finansów	0,6	-	-	0,8	-	133,3	-	-
3.2.	Równowartość odpisów amortyzacyjnych	39,2	-	37,9	37,9		96,7		100,0
3.3.	Pozostałe	69,6	382,0	391,2	378,7	548,8	544,1	99,1	98,9
III.	Koszty/wydatki	9 262,8	9 687,0	9 756,0	9 648,6	104,5	104,2	99,6	98,9
1.	Koszty funkcjonowania	9 262,8	9 687,0	9 756,0	9 648,6	104,5	104,2	99,6	100,4
1.1.	Amortyzacja	59,4	80,0	80,3	80,3	134,6	135,2	100,4	
1.2.	Materiały i energia	446,5	266,0	416,4	401,6	55,9	98,9	151,0	96,4

1.3.	Usługi obce	1 592,9	1 589,0	1 597,1	1 542,7	99,7	96,8	97,1	96,6
1.4.	Wynagrodzenia z tego:	5 511,4	6 002,0	5 728,9	5 728,6	108,9	103,9	95,4	100,0
1.4.1.	Osobowe	5 326,6	5 652,0	5 400,5	5 400,2	106,1	101,4	95,5	100,0
1.4.2.	Bezosobowe	184,8	350,0	328,4	328,4	189,3	177,7	93,9	100,0
1.5.	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	8,8	5,0	35,8	35,8	56,8	406,8	716,0	100,0
1.6.	Składki, z tego na:	970,3	1 077,0	1 011,5	1 010,3	110,9	104,1	93,8	99,9
1.6.1.	Ubezpieczenia społeczne	856,2	951,0	889,8	889,1	111,0	-	93,5	99,9
1.6.2.	Fundusz Pracy	114,1	126,0	121,7	121,2	110,4	106,2	96,2	99,6
1.7.	Podatki i opłaty	22,3	25,0	67,2	64,3	112,1	288,3,2	257,2	95,7
1.8.	Pozostałe koszty funkcjonowania	579,5	643,0	746,3	712,5	110,9	123,0	110,8	95,5
IV.	Wynik brutto	50,8	-	14,7	94,7	-	186,4	-	644,2
V.	Wynik netto	38,5	-	0,0	80,6	-	209,4	-	-
VI.	Środki na wydatki majątkowe	52,3	80,0	80,0	69,2	152,9	132,3	86,5	86,5
VII.	Stan środków pieniężnych na koniec roku	161,5	193,0	110,0	291,9	119,5	180,7	151,2	265,4
Część B i C Dane uzupełniające									
1.	Zobowiązania zaliczane do państwowego długu publicznego wg. wartości nominalne	34,0	20,0	20,0	45,0	58,8	132,4	225,0	225,0
2.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów – depozyty overnight	161,5	193,0	110,0	223,9	119,5	138,6	116,0	203,5

Załącznik 2. Kalkulacja oceny ogólnej – Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

Oceny wykonania planu finansowego Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia dokonano stosując kryteria²³ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 roku²⁴.

Przychody: 9 743,3 tys. zł

Koszty (łącznie z wydatkami majątkowymi): 9 648,6 tys. zł

Łączna kwota G : 19 391,9 tys. zł (kwota przychodów + kwota kosztów)

Waga przychodów w łącznej kwocie Wp = P : G (0,50)

Waga kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi) w łącznej kwocie: Wk = K : G (0,50)

Nieprawidłowości w przychodach: *nie stwierdzono*

Ocena cząstkowa przychodów: *pozytywna*

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): 276,7 tys. zł, co stanowiło 2,87% kosztów ogółem.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na naruszeniu Regulaminu postępowania przy udzielaniu zamówień o wartości poniżej 30 tys. euro i zawieraniu umów w Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia i dotyczyły:

- nieoszacowania lub nieudokumentowania oszacowania z należytą starannością wartości 12 zamówień o łącznej wartości 276,7 tys. zł, co było niezgodne z § 3 pkt 1 oraz § 5 pkt 6 Regulaminu;
- wyboru wykonawców dwóch zamówień o łącznej wartości 48,3 tys. zł, w sposób niezgodny z wymogami określonymi § 5 pkt 2 ppkt 1-4 Regulaminu;
- niezawarcia, dla czterech zamówień o łącznej wartości 85,5 tys. zł, umów w formie pisemnej, co było niezgodne z § 6 pkt. 1 Regulaminu.

Ocena cząstkowa kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi): *pozytywna*

Składające się na łączną kwotę 276,7 tys. zł nieprawidłowości, polegały na naruszeniu wewnętrznych procedur zakupowych (kryterium rzetelności) i wpływały w nieistotnym stopniu na prawidłowość gospodarki finansowej jednostki, tym samym nie skutkowały obniżeniem oceny ogólnej kontrolowanej działalności.

Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO: *ocena przychodów (5), ocena kosztów (5)*.

Wyliczenie: $\text{ŁO} = 5 \times 0,5 + 5 \times 0,5 = 5$

²³ <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>.

²⁴ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrola/analiza-budzetu-panstwa/>.

Załącznik 3. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
8. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
9. Sejmowa Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych
10. Minister – Członek Rady Ministrów wykonujący zadania Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
11. Minister Rozwoju i Finansów